

פרשת וילך - שובה ה' תשרי, תשפ"ו

לפי אופק אלעד (נ"ע פסקי מורן הגרע"י זצוק"ל)
הזמנים מעודכנים לפי שעון קיץ

הדה"נ 18:13

צאת שבת 19:02

רבנו תם 19:44

גליון מס' 238

עורך העלון: יגאל ציונוב ה"ו

מאור הפרשה הרב נהוראי שרעבי שליט"א

מצות תוכחה

וילך משה, וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. ויאמר אליהם, בן מאה ועשרים שנה אני היום, לא אוכל עוד לצאת ולבוא, וה' אומר אלי לא תעבר את הירדן הזה (לא, א-ב).
כל המפרשים נדחקו בביאור פסוק זה, מדוע נאמר "וילך משה", והרי לא מפרש בהמשך הפסוקים להיכן הלך משה רבינו ע"ה. אולם במדרש תנחומא הביא ראיות ש"וילך" הוא לשון "תוכחה", שמשה רבינו הלך מבית לבית, והוכיח את עם ישראל לפני מותו.
כתוב בספר שם הגדולים למרן החיד"א (מערכת ה), שבספר חנוכת התורה הביא בשם רב אחד, שרבו הגאון העשיל, היה מחזיק אצלו תמיד איש מוכיח אחד, כדי שיוכיח אותו על דברים שנכשל בהם במשך היום. ופעם אחת בבוקר, אחר הרב ולא בא בזמן לתפלה בגלל שעיין באיזה תוספות, וכשבא לבית הכנסת, היה בטוח ללא שום ספק, שיעבר בו המוכיח על זה, אך עם כל זה לא אמר לו המוכיח דבר. שאל אותו הרב מדוע אינו מוכיחו? והשיב: "כי לא אוכל להעזי פני נגד הרב כעת, בראותי כי ר"ת והר"י מבעלי התוספות היו מלויים אותו לבית הכנסת..."

ועל אותו צדיק וקדוש כתב בספר מעגל טוב: הרב העשיל הלך לוינא, ובעל "ווי העמודים" היה אב בית דין, ולא החשיב את רבי העשיל כל כך, עד שפעם אחת שאל אותו הרב העשיל פירוש בדברי התוספות, והרב "ווי העמודים" לא מצא ידו להשיבו, והתפלל על זה, ובא לו אביו בעל השל"ה בחלום, וצוה אותו להיזהר בכבודו של הרב העשיל, בגלל שהוא נשמת ר"ת.

וכששמע זאת, שלח אודותיו לבוא לבית הכנסת שלו, ועשה לו כבוד, ואמר לו את פירוש התוספות שנגלה לו מהשמים, ואמר הרב העשיל, שבדאי נתגלה לו כן מן השמים.
ועוד סיפור, שהגאון רבי שבתי הכהן בעל השפתי כהן [הש"ך], היה רץ לפני העגלה של זקנו הרב העשיל, והיה מראה לו קונטרס מספרו "שפתי כהן" והיה אומר לו הרב העשיל, שאף על פי שטעה, עם כל זה - יתמיד...

עומד לפנינו אדם מורם מעם, גאון עולם, רב רבנן אשר בכל הארץ יצא שמו (כמו שמזכיר בשם הגדולים ([ס]), ומגולגלת בו נשמתו הקדושה של רבינו תם, **ועם כל זה, מוצא הוא לנכון להעמיד על עצמו מוכיח שיוכיח אותו על אותן עברות שנכשל במשך היום.**
ואם כן, על אחת כמה וכמה שאין לנו לקוץ בתוכחה, וכאשר נגש אליו אדם גדול או קטן, ומעיר לנו הערה נכונה, אין לנו להיפגע מכך, אלא אדרבה לשמוח שתיקנו אותנו, ולקבל על עצמנו שלא נחטא עוד באותו דבר.

וידועים דברי **רבינו בחיי** בספרו חובות הלבבות (פרק אהבה ה' פ"ו) ששייב את אותם אנשים שאינם דואגים רק לרוחניות שלהם, אלא משתדלים גם להוכיח את זולתם, ולהחזירם לדרך הישרה וזו לשון קדשו: "וראוי לך אחי לדעת, כי זכויות המאמין, אפילו יהיה מגיע

מאור השלום הרב רוני אלבו שליט"א

הוא ימשול בך חלק ג

דבר נוסף אותו תוכל אשה לעשות על מנת לרומם את בעלה, הוא שתתייעץ איתו ותשדר לו שהיא אינה יכולה בלעדיו.

מספרים על אשה גדולה, שניהלה מוסד גדול מאוד, ובעלה אינו טיפוס מנהיג כמוה, אבל היא פעלה בחכמה - כל הזמן היא באה להתייעץ איתו בענין המוסד שהיא מנהלת. בכך היא נתנה לבעלה הרגשה מאוד טובה, שלמרות שהיא נושאת במשורה מאוד מרשימה, היא מעליה! היא נתנה לו תחושה שהוא זה שמוכיל את המוסד הגדול, וכל ההצלחה של המוסד היא בזכות העצות שלו.

דבר נוסף - בכדי לתת לבעלה את הצורך שלו בשליטה, זה דורש מהאשה גם כן להתעלם מהחולשות של בעלה, אף פעם לא לדבר על כך שהוא חסר כשרון בתחומים מסוימים, כגון להגיד לו חוש הומור, או שסדר לו לא התחום החזק שלו, או שהוא לא טיפוס שעומד בזמנים, או שהוא מרחף כל הזמן. אף פעם לא לדבר איתו על החולשות שלו! זה פוגע! זה משפיל אותו! וזה ירחיק אותו ממך! כי זה לוקח ממנו את הגבריות שלו.

ותמיד תזכור כלל יסודי מאוד - ככל שהאשה תרים את בעלה לגובה, תנפח אותו ותתן לו את התחושה שהוא הבעל הכי הכי בעולם ושהיא המעריצה שלו, כך הוא

מילתא דבדיחותא

אחד קנה לאשתו גרביים לחג
שאלה אותו למה גרביים
ענה לה כתוב חייב אדם לשמח
את אשתו ברגל...

היום בבוקר ניסיתי להוציא
מגבון. בקיצור, מישוה צריך
שרשרת לסוכה?!

לאיזה בית חולים הולך הלולב?
להדסה...

תכל'ס אין בעולם חסר אונים יותר
מאחד שבאמצע ההושענות נפלה
לו הטלית לצד...

אני - זוכרת שהבטחתי שנצא לצימר?
אשתי - כן!
אני - אז בניתי סוכה...

סוכות זה ככה: ביום הראשון יושבת
כל המשפחה ביחד, שאר הימים -
צימר יוקרתי לחתולים...

רק לפני סוכות תשמעו את זה בבית
נורמטיבי: "בוא נתלה את הרב
באמצע"...

לכל האנשים שאומרים לי: "אין
לא יכול, יש לא רוצה!" - אני רוצה
להעלים אתכם אבל לא יכול...

גם אם תעלה לאוטובוס באמצע
הלילה השמש תהיה בצד שלך...

הנוצרים באו לערבים ואמרו להם:
"דוע שחמורו של משיח יהיה
לבן, לכן נוצרי יזכה להיות חמורו
של משיח!" שאלו אותם הערבים:
"למה?" ענו להם: "בגלל שאנחנו
יותר לבנים ממכם", אמרו להם
הערבים: "כן, אבל אנחנו יותר
חמורים ממכם..."

אתה יודע שאתה מזדקן ברגע
שהנרות עולות יותר מהעוגה...

אלה שממציאים ראשי תיבות
בהגזמה: תשפ"ו - תהא שנת פיתום
ורעמסס...

ירגיש טוב עם עצמו, ויהיה לו חשק עצום להיטיב עם אשתו.

הגבר אוהב כבוד! איפה שנותנים לו כבוד - שם הוא נמצא! בבהכ"נ שמכבדים אותו
- שם הוא מתפלל. בבהכ"נ שלא מכבדים אותו - הוא לא מסוגל להתפלל. וכנ"ל בבית,
בבית שהוא מקבל כבוד - הוא יזכה, אבל בבית שהוא לא מקבל כבוד - הוא ימעט
להיות, כי כשהוא מרגיש שאשתו לא נותנת לו את השלטון והמנהיגות, הוא יחפש
לעצמו להיות כמה שפחות בבית הזה, **והאשה רק תפסיד מזה...** היא לא תבין למה
הוא מחפש לצאת מהבית, אך האמת כאמור - כי בבהכ"נ יותר מכבדים אותו מאשר
בבית, בבהכ"נ מתחשבים בדעה שלו ונותנים לו להוביל.

ולכן נדגיש שוב - אם האשה תהיה המעריצה של בעלה, ותתן לו תחושה שהוא הכי
הכי בעולם, הוא ירצה להיות בבית, הוא ירצה יותר ויותר בלבול איתה, ובעיקר הוא
ירגיש קירבה אליה, הוא ירגיש שהיא זקוקה לו, שהיא תחתיו, וממילא הוא ירצה מאוד
מאוד להיטיב איתה, גבר נהנה להיטיב לאשה שהוא מזהה שהיא תחתיו והיא זקוקה
לו וצריכה אותו.

תזכורת לבעלים היקרים - לא לשכוח לשמח את האשה בבגדים ותכשיטים יפים
לכבוד החן, ואת הילדים במתנות.

בברכת גמר חתימה טובה וחג שמח

דרשת שבת שובה

תתקיים א"ה בבית הכנסת "ביעי אומר"
רחוב שמעון בן שמש 32 ישיעור בהלכה מפ"י

מורנו ראש הכולל הרב **אליהו עזריאל** שליט"א

בשעה 16:30

תפילת מנחה בשעה 17:30

בברכת שבת שלום וגמר חתימה טובה

שומע יודיעים?

רוצה להיות מוכן לפגישות (מה בודקים בפגישות עד הסתירה)
הדרכת חתנים:
המקיף הלכות, הנגהות הבית כולל חופה וקידושין.
ענין נישואין:

בכמה שיטות, הראצות בנושא שלום בית, הכנה לפרק ב', ועוד...
הכל בקליניקה החזקה והשקטה כאן באלעד.

לתיאום פגישה - אלבו רוני: 054-8415266

בן א"י הנשכר לחזן בחגי תשרי בחו"ל, אם יכול להיות ש"צ ביו"ט שני של גלויות
שאלה: מעשה בחזן בן ארץ ישראל שנשכר לחזנות בחו"ל לר"ה יוה"כ ושאר חגי תשרי, היאך ינהג לעניין יו"ט שני של גלויות.

א. תשובה: הדבר ידוע שכיון שדעתו לחזור לארץ ישראל דינו כבן א"י, ורק לחומרא עליו לנהוג כבן חו"ל, ולכן מניח תפלין בביתו קודם שילך לבית הכנסת וקורא עמוהם ק"ש, והולך לבית הכנסת עם בגדי יו"ט, ומתפלל של חול, ואינו רשאי לעלות לס"ת ביו"ט שני של גלויות, וזולת אם חל יו"ט שני של גלויות ביום שני או חמישי בשבוע, שהוא יום קריאת התורה, שאז יכול לעלות לס"ת "על הנוספים על מנין העולים", וכמו שהעלה מרן הראש"ל בחזון עובדיה (י"ט, עמ' ק"ז ס"ה), וכ"כ עוד בחזון עובדיה (טוכות, עמ' תנ"ב ס"ה), שתושב א"י שנסע לחו"ל על דעת לחזור לא"י, יום שמחת תורה של חו"ל, אצלו הוא חול גמור, וכו', ואם הזמינוהו לעלות לחתן תורה, לא יעלה לס"ת, וכמו שכתבו מרן החיד"א בשו"ת חיים שאל (ח"א סימן יג) ועוד אחרונים עפ"ד מרן הש"ע (בסימן תקסו סעיף ו), שאין עומד לקרות בתורה בתענית צבור מי שלא התענה. ועפ"ז כתב מרן החיד"א שם, שכן עה"ק חברון שקרא המגילה ב"ד בעירו ונמצא בעה"ק ירושלים ביום ט"ו אין לו לעלות לס"ת. ע"ש. וע"ע בשו"ת יחווה דעת (ח"ז סימן קנב).

שאינ בן א"י יכול להתפלל של יו"ט ביו"ט של גלויות להוציאם י"ח

ולפ"ז כל שכן שאינו רשאי להיות שליח ציבור בתפלת יו"ט ומוסף בשמחת תורה שלהם, כיון שאצלו הוא יום חול גמור, ואינו שייך בזה. וכ"כ הגאון רבי עקיבא אגיר (בהגותיו של"ע אורח חיים סימן תצו סעיף ג), שכן א"י הנמצא בחו"ל ביו"ט שני של גלויות, אינו יכול להוציא לבני חו"ל שאין בקיאים בתפלת יום טוב, ומדיקרי אינו מחוייב בדבר ואינו יכול להוציא. ע"ש. והכי איתא כיצא בזה בירושלמי דמגילה (פ"ב הלכה ג), דבן עיר אינו מוציא בן כרך לפי שאינו מחוייב בדבר. [וכ"כ כמה ראשונים ורוב האחרונים, וכמו שכתב בשו"ת יביע אומר ח"ח חאו"ח סימן מז אויתות א - ד]. ועפ"ז כתב הפרי חדש (סימן תפט סעיף ח), שמי ששכח לספור העומר יום אחד, אינו רשאי לספור העומר בברכה מכאן ואילך, להוציא אחרים י"ח. וכן העלה בחזון עובדיה (י"ט, עמוד רמח ס"ה), שאם שכח לספור לילה ויום, ושמן היום ההוא והלאה סופר בלי ברכה, אינו רשאי לעבור לפני התיבה כדי לברך ולספור העומר להוציא אחרים ידי חובה. ע"ש. וע"ע בחזון עובדיה (פורים, עמ' קטו ס"ב).

ובאמת שכן העלה מרן החיד"א בברכי יוסף (אורח חיים סימן קכד סוף ס"ג ק ד"ה חזרנו על הראשונות), שכן ארץ ישראל אינו רשאי להתפלל תפלת יו"ט שני להוציא בני חו"ל, וכדעת הרב זרע אברהם, דכל מידי דלא שייך ביה, לא מצי להתפלל להוציא אחרים, ואיך יאמרו ותתן לנו את יום חג פלוני הזה, ולדידיה הוי יום חול גמור והוא שקר.

בן א"י הנמצא בחו"ל ביו"ט שני של גלויות ואצלו הוא חול המועד אם יכול להתפלל מוסף של יו"ט בחזרה

ג. וכן מתבאר עוד מדברי מרן החיד"א בשו"ת יוסף אומץ (סימן יג) שנשאל אודות בן א"י שבא לחו"ל ודעתו לחזור, וביו"ט שני שהוא חול המועד אצלו הכריזוהו פרנסי הקהל לעבור לפני התיבה ולהיות ש"ץ במוסף, ובחזרה אמר את יום טוב מקרא קדש הזה. וא"ל רב המקום כי לא יפה עשה, הצדק עם מי, והעלה, דיפה עשה בן ארץ ישראל הלו לומר בחזרת מוסף את יום טוב מקרא קדש הזה, אף כי לדידיה אינו יום טוב, מ"מ מבואר בגמ' סוכה (נח) דחול המועד נקרא יום טוב. ואע"פ שלא תיקנו בתפלה לומר גם בחול המועד יום טוב, כדי להפריש בין יום טוב לחול המועד, וכמו שכתב מרן בש"ע (סימן תצ סעיף ג), שבחולו של מועד נוהגים לומר "את יום מקרא קדש הזה". מ"מ מאחר שזה הוכרח להתפלל מוסף ביו"ט שני, יכול לומר את יום טוב מקרא קדש, דלפי האמת גם חול המועד נקרא יום טוב. ע"כ. וגם מרן הראש"ל בחזון עובדיה (י"ט, עמוד קיד) כתב, שאם נתכבד לעבור לפני התיבה לתפלת מוסף, בחזרה יאמר "את יום טוב מקרא קודש הזה". ע"ש. הא קמן דדוקא במוסף רשאי לעלות להיות ש"צ, אבל בשחרית אינו רשאי, דלדידיה אינו יו"ט.

בן א"י הנמצא בחו"ל בר"ח אם יכול לברך על ההלל להוציאם י"ח

ג. והנה מרן החיד"א בשו"ת חיים שאל (ח"א סימן צט) דן אודות בן ארץ ישראל הנמצא בחו"ל במקום שנוהגים לברך על ההלל בר"ח, ונזדמן לו להיות ש"צ בר"ח, ובירך על ההלל להוציא את הציבור ידי חובתם, ואחד חכם גער בו שבירך ברכה לבטלה, ולא הוציא הציבור ידי חובתם, כיון שלפי מנהג ארץ ישראל אין מברכים על ההלל בר"ח, וכמו שכתב מרן בש"ע (סימן תנב ס"ב), ובתחלה כתב, שלכאורה אותו חכם צדק, מטעם שאינו מחוייב לברך, וכל שאינו מחוייב אינו מוציא את הרבים י"ח, וכמו שכן י"ד אינו יכול להוציא בן ט"ו מקריאת המגילה, וכן עפ"ד הפר"ח (סימן תפט) הנ"ל. אבל אח"כ העלה שכדיון עשה, והביא ראיה מהא דאמרין בפסחים (קז) רב אחי איקלע למחוזא, אמרו ליה ליקדיש לך מר קידושא רבה. הבו ליה. סבר מיהו קידושא רבה? אמה, מכדי כל הברכות כולן בורא פרי הגפן אמרי ברישא, אמר בורא פרי הגפן ואגיד ביה. חזייה לההוא סבא דגחין ושתי. קרי אנפשיה החכם עיניו בראשו. ופירש רשב"ם וז"ל: ואגיד ביה, האריך בו לדעת אם יסרבה אחד מהם לשותות ובתוך כך יבין דבורא פרי הגפן אגילים לומר ותו לא, שאול"כ היה אומר להא' קידוש גדול של לילה כמנהגם. ע"כ. וכן כתב הר"ן. ויש ללמוד מזה שאע"פ שרב אשי לא היה נוהג לומר קידוש של לילה ביום שבת, אפילו הכי לא במחזא היו אומרים גם ביום קידוש של לילה, היה אומר להם כמנהגם, והיה מוציאן ידי חובת ברכת קידוש גדול של יום שהיו נוהגים. ומינה לנ"ד דאע"ג שאיש זה מארץ ישראל שאין מברכין על ההלל בר"ח ודעתו לחזור למקומו, וכשמתפלל בחו"ל לעצמו אינו מברך כמנהגו, מכל מקום עתה שנעשה ש"צ ביום ר"ח יכול לברך ברכת ההלל בר"ח ומוציא הרבים י"ח שנהגו במקומם לברך. ואינו דומה לבן עיר שאינו יכול לקרוא המגילה לבן ט"ו, וכן אינו דומה למי ששכח לספור העומר יום אחד שאינו יכול להוציא אחרים ידי חובתם בספירת העומר, דהתם אינו מחוייב בדבר, משא"כ לענין קידוש ביום, שלפי סברת החכמים שהיו במחזא כולי עלמא צריכים לעשות כן, וכן לענין ברכת ההלל, שלפי סברת האוממים שצריך לברך על ההלל בר"ח, כולי עלמא צריכים לנהוג כן, ולכן עכ"פ אם נזדמן שם רשאי לברך להם ולהוציאם ידי חובתם. עכת"ז.

ולפ"ז מתבאר גם לנידון דבר שאין בן ארץ ישראל יכול להיות ש"צ לבני חו"ל ביו"ט שלהם, ולא דמי להלל בר"ח, כי לענין יו"ט שני של גלויות בני חו"ל מודו שאינו שייך לבני ארץ ישראל, ואינו מחוייב בדבר קרינן ליה, משא"כ לענין ר"ח שגם בן ארץ

ישראל חייב בהלל, ובני חו"ל הסוברים שצריך לברך סברי נמי דכולי עלמא צריכים לברך, אלא שאין בכוחם לכפות אחרים לנהוג כסברתם, ולכן עכ"פ כשכן ארץ ישראל נמצא בחו"ל ס"ל למרן החיד"א שרשאי לברך להם.

שאינ בן א"י יכול לברך על ההלל בחו"ל ביו"ט שני של גלויות להוציאם י"ח

ד. וכיוצא בזה כתב בשו"ת יביע אומר (חלק ח חאו"ח סימן מז אות א) לדחות מה שכתב הרה"ג רבי ברוך שרגא בספרו ברוך שאמר (פוק ח דיני ההלל סעיף כ), שכן ארץ ישראל שנסע לחו"ל ודעתו לחזור, ובעודו שוהה בחו"ל ביום טוב שני של גלויות עמד ובירך על ההלל להוציא הציבור ידי חובתם, יצאו הוציא בברכתו, וגם הוא לא בירך ברכה לבטלה. וציין מקור לדבריו חיים שאל (סימן צט), וכתב ע"ז מרן הראש"ל, שאין הנידון דומה לראיה, ורב המרחק בין נידון החיד"א בחיים שאל הנ"ל, לנידון זה, כי החיד"א מיירי בהלל של ראש חודש, שהחיובים שוים לבני א"י ולבני חו"ל, שכולם נוהגים לקרוא ההלל בר"ח מכח המנהג שנתקבל בכל תפוצות ישראל, ואין חילוק ביניהם אלא לענין הברכה. מה שאין כן לגבי ההלל ביום טוב שני של גלויות וכו'. ע"ש.

מסקנת ההלכה אם בן א"י יכול לברך על ההלל בר"ח בחו"ל להוציאם י"ח

ה. ועכ"פ עיקר דברי החיד"א לענין ברכת הלל בר"ח, אינו מבורר, דשאני קידוש שאינו אומר וצינונו, משא"כ בהלל שאומר וצינונו, ואיך יאמרו וצינונו על מנהג שלדעת הרמב"ם ומרן הויא ברכה לבטלה. וסמך לחילוק זה ממה שכתב בתוספות רי"ד (סוכה מד: ד"ה חביס להקשות על מנהגם להפטיר במנחה של שבת ולברך על ההפטרה, והרי אין מברכים על מנהג, וכתב: והנכון בעיני דהא דמברכין אאפטרטא דמנחה דשבת, מפני שאין שם אשר קדשנו במצותיו וצונו, כיון שאינה אלא מנהג בעלמא, היכן צונו, ובמנהגא דעלמא איך נברך. ולפי סברא זו אין לברך בקריאת הלל של ראש חדש השנה. ע"כ. וכבר לערי בזה בשו"ת יביע אומר (ח"א חאו"ח סימן כט אות ח). והניף ידו עוד בשו"ת יביע אומר (ח"ח חאו"ח סימן כג אות יא), שיש לחלק בין ברכת הקידוש שאינו אומר "וצונו", לברכת ההלל שמברך אשר קדשנו במצותיו וצונו, ולדעת הרמב"ם וסיעתו לא שייך לומר, "וצונו" על מנהג בעלמא. וציין לתוס' רי"ד (סוכה מד:). ומסיק דשב ואל תעשה עדיף, ולא מפני שאנו מדמים נעשה מעשה. ויברך להם אחד מהקהל שלהם כדי שלא להכנס בספק ברכה שאינה צריכה. ע"כ.

אם ספרדי יכול לברך על מגילת רות בחג שבועות, ועל הפטרה בתענית אצל אשכנזים

ו. וגם בחזון עובדיה (ארבע תעניות, עמ' קד - קה) כתב, שאע"פ שהעלה בשו"ת יביע אומר (ח"א חאו"ח סימן כט), שספרדי הנמצא בבית הכנסת של אשכנזים בחג השבועות, ומנהגם לקרוא מגילת רות על קף בברכת אשר קדשנו במצותיו וצינונו על מקרא מנחה, אין הספרדי יכול לברך על קריאת מגילת רות, כיון שאין אנו נוהגים כן. מ"מ לענין קריאת הפטרה במנחה של תענית שנוהגים בו האשכנזים, רשאי ספרדי לקרוא ההפטרה, אע"פ שאין אנו נוהגים לקרוא הפטרה, כיון שאינו אומר וצינונו, וגם לידון אין בזה ברכה לבטלה, והרשות נתונה לקרוא הפטרה בברכות, להתעוררות תשובה. ע"ש. וכן העלה בשו"ת יביע אומר (חלק י חלק אורח חיים סימן מד), שספרדי רשאי לעלות לס"ת אצל האשכנזים ולהפטיר בברכות כמנהגם. ע"ש. ומ"מ אינו ענין לנידו"ד, דשאני הכא שהחזן בן ארץ ישראל אינו שייך כלל ביו"ט שני גלויות, וכל מידי דלא שייך ביה, לא מצי להתפלל להוציא אחרים, ואיך יאמרו ותתן לנו את יום חג פלוני הזה, ולדידיה הוי יום חול גמור והוא שקר, וכמו שכתב מרן החיד"א הנ"ל בראשית מאמר.

קריאה בתורה ביו"ט שני של גלויות ע"י בעל קורא מא"י

ז. וגדולה מזו יש מקום לומר שאינו יכול לקרוא להם בתורה מטעם זה שאצלו הוא יום חול, והרי הוא כאינו מחוייב בדבר שאינו מוציא אחרים ידי חובתם. ואע"פ דק"ל שכל עולה חייב לקרוא בעצמו את הקריאה שלו, ואינו יוצא מדין שומע כעונה, מ"מ הרי הוא קורא בלחש, ונמצא שהקריאה בתורה שנעשית בקול רם להשמיע לציבור נעשית מפי מי שאינו בר חיובא. ואמנם אם אין להם מי שיקרא, רשאי לקרוא להם, כיון שעיקר הקריאה היא להשמיע לציבור חוקי ה' ותורותיו, וכמו שהעלה כיו"ב מרן הראש"ל בשו"ת יחווה דעת (חלק ה סימן כה), שלכתחלה אין להתיר לקטן להיות חזן הקורא בתורה קריאת הפרשה כולה. ומכל מקום בשעת הדחק שלא נמצא איש היודע לקרוא בתורה עם טעמי המקרא כדת, יכולים לסמוך על הפוסקים המתירים. ע"ש. וכ"ה בחזון עובדיה (שבת ב, עמ' רנא והלאה), וכן העלה בנידו"ד בשו"ת שערי יושר (חנניה, ח"ב חאו"ח סימן סו), שאין לבן א"י לקרוא בתורה כש"ץ ביו"ט שני של גלויות, אך אם אין להם מישוהו אחר מבני חו"ל שיכול לקרוא בתורה, ואם לא יקרא להם בתורה, תתבטל מהם מצות קריאת התורה, יקרא להם בתורה. ע"ש. וכן העלה הראש"ל רבי משה שלמה במאור בשו"ת שמע שלמה (חיד" סימן יז).

ז. העולה מן האמור, שחזן בן ארץ ישראל שנשכר לחזנות בחו"ל לחגי תשרי, אינו יכול להיות ש"צ ביו"ט שני של גלויות, בתפלה של יו"ט, כיון שאצלו אין זה יו"ט, ורק במוסף רשאי לעלות ולהזכיר בחזרה "ביום טוב מקרא קודש הזה", כיון שאצלו הוא חול המועד, ומצאנו שחול המועד נקרא יו"ט, אבל בשמחת תורה שלהם אינו יכול לעלות אפילו במוסף, כיון שאצלו הוא יום חול גמור, ואינו מחוייב בדבר. והוא הדין שאינו יכול לעלות לס"ת לחתן תורה מטעם זה שאצלו הוא יום חול.

ונראה שלכתחלה לא יקרא את בתן בתורה מטעם זה שאצלו הוא יום חול, ורק אם אין להם מי שיקרא, רשאי לקרוא להם, כיון שעיקר הקריאה היא להשמיע לציבור חוקי ה' ותורותיו. [ובודאי שמכאן ולהבא חושבנא טבא לדעת מראש שלא להיות נשכר להם לכל חגי תשרי, אלא א"כ מחליט שנשאר שם בקבע, שאז דינו כבן חו"ל, וכמו ששמעתי על חזן אחד, שנשכר תחלה על ר"ה ויוה"כ, ואח"כ החליט להשאר בחו"ל].

